

Извјештај о квалитету
за тромјесечну статистику
ДИСТРИБУТИВНЕ ТРГОВИНЕ,
2013.

Републички завод за статистику,
Бања Лука, 2015.

Садржај

1. Увод у статистички процес и његове резултате – Методологија истраживања	5
1.1. Намјена и периодика провођења истраживања	5
1.2. Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3. Јединица посматрања	5
1.4. Прикупљање података	5
1.5. Обухват	5
1.6. Дефиниције.....	7
1.7. Обрада података.....	8
1.8. Објављивање резултата	8
1.9. Кључне варијабле	8
1.10. Кључне статистике.....	8
1.11. Упитник	9
1.12. Контакт информације	9
2. Релевантност.....	9
2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ESS статистика (R1).....	9
3. Тачност	9
3.1. Грешке узорковања	9
3.1.1. Поступак израчунавања грешака узорковања	9
3.1.2. Грешка узорковања – Показатељ квалитета и учинка – Коефицијент варијације (A1)	10
3.1.3. Објашњења	11
3.1.4. Активности за смањење грешака узорковања	11
3.2. Неузорачке грешке	11
3.2.1. Грешке обухвата.....	11
3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)	11
3.2.1.2. Грешка недовољног обухвата.....	12
3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата	12
3.2.2. Грешке мјерења	12
3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења	12
3.2.2.2. Разлози за настанак грешака мјерења	12
3.2.2.3. Поступање у случају грешака мјерења.....	12
3.2.2.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа едитовања/уређивања података (A3).....	12
3.2.2.5. Мјере за смањење броја грешака мјерења	12
3.2.3. Грешке неодговора.....	12
3.2.3.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора извјештајне јединице (A4).....	12
3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (A5)	12
3.2.3.3. Поступци у случају неодговора	12
3.2.3.4. Поступци за смањење стопе неодговора.....	12
3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (A6).....	13
3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (A7).....	13
3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (A8).....	13
4. Правовременост и тачност објаве	13
4.1. Правовременост објаве.....	13
4.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост првих резултата (T1).....	13
4.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (T2)	13
4.2. Тачност објаве.....	13
4.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Тачност објаве (T3)	13
4.3. Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности објаве	13
5. Доступност и јасноћа	13
5.1. Доступност.....	13
5.1.1. Канали дисеминације.....	13

5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (AC1).....	14
5.1.3. Начини дисеминације	14
5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (AC2)	14
5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа on-line бази података (AC3).....	14
5.2. Јасноћа	14
5.2.1. Штампане публикације и интернетска објава	14
5.2.1.1. Дисеминирани резултати.....	15
5.2.1.2. Ниво (детаљност) дисеминације.....	15
5.2.1.3. Метаподаци.....	15
5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата	15
5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности мета података (AC4).....	15
6. Упоредивост и усклађеност.....	15
6.1. Временска упоредивост	15
6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1).....	15
6.1.2. Прекиди у временским серијама	15
6.1.3. Остали фактори, који утичу на временску упоредивост	16
6.2. Географска упоредивост	16
6.2.1. Упоредивост с чланицама Европског статистичког система.....	16
6.3. Десезонирање	16
6.4. Усклађеност између привремених и коначних података.....	16
6.4.1. Политика дисеминације привремених података	16
6.4.2. Показатељ квалитета – Усклађеност између привремених и коначних података (CC2).....	16
6.4.3. Разлози за веће разлике између привремених и коначних података	16
6.5. Усклађеност с резултатима референтног истраживања	16
6.5.1. Кратак опис референтног истраживања	16
6.5.2. Показатељ квалитета и учинка – Усклађеност са референтним подацима (CC3).....	16
6.5.3. Разлози за већа одступања.....	17
7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета.....	17
8. Процјена корисничких потреба и перцепција корисника	17
8.1. Класификовање и разумијевање корисника.....	17
8.2. Мјерење перцепција и задовољства корисника.....	17
8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1).....	17
8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)	17
9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица	17
9.1. Трошкови Републичког завода за статистику.....	17
9.1.1 Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)	18
9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица	18
9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у сатима и/или финансијским показатељима (PCR2)	18
9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	18
10. Повјерљивост, транспарентност и заштита	18
10.1. Повјерљивост	18
10.2. Транспарентност	18
10.3. Заштита.....	18
11. Закључак	19

1. Увод у статистички процес и његове резултате – Методологија истраживања

1.1. Намјена и периодика провођења истраживања

Сврха овог статистичког истраживања јесте добијање благовремених информација о кретању индекса промета дистрибутивне трговине, тј. утврђивање динамике оствареног промета (прихода од продаје роба/услуга).

Један од главних циљева израчунавања индекса промета дистрибутивне трговине јесте да прикаже промјене нивоа оствареног промета у подручју трговине. Индекс промета дистрибутивне трговине је краткорочни индикатор који се користи у статистици националних рачуна и за потребе екстерних корисника.

Индекс дистрибутивне трговине израчунава се у редовној тромјесечној динамици.

1.2. Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање из области дистрибутивне трговине (К КПС ТРГ-2) проводи се на основу Статистичког програма Републике Српске за период 2013–2017, који је заснован на Закону о статистици Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске", број 85/03).

1.3. Јединица посматрања

Статистичким истраживањем дистрибутивне трговине обухваћени су пословни субјекти/правна лица који су према главној дјелатности регистровани да обављају дјелатности из подручја Г – КД БиХ 2010:

45 - трговину на велико и мало моторним возилима и мотоциклима, поправка моторних возила и мотоцикала;

46 - трговину на велико, осим трговине моторним возилима и мотоциклима;

47 - трговину на мало, осим трговине моторним возилима и мотоциклима.

- пословни субјекти који су према главној дјелатности регистровани у другим дјелатностима (индустрија, грађевинарство, угоститељство, итд.), али обављају и трговачку дјелатност.

1.4. Прикупљање података

Истраживање проводи Републички завод за статистику Републике Српске преко својих шест подручних одјељења. Подаци се прикупљају извјештајном методом на нивоу разреда (КД БиХ 2010). Почетком године, Завод за статистику Републике Српске подручним одјељењима доставља писма, образце, писма извјештајним јединицама и упутства за попуњавање која одјељења поштом достављају извјештајним јединицама обухваћеним узорком. Извјештајне јединице попуњене извјештаје, у два примјерка, достављају 15 дана по завршетку референтног тромјесечја (Т+15), на адресе подручних одјељења Завода. Након логичке контроле одјељења извјештаји се достављају Републичком заводу за статистику гдје се наставља сљедећа фаза обраде.

1.5. Обухват

Истраживање се проводи методом узорка. Приликом одређивања оквира узорка користи се Статистички пословни регистар – СПР.

Обухваћена су сва велика и средња предузећа, која остварују промет у трговини већи од 4 000 000,00 КМ и узорком изабрана мала предузећа. У узорак не улазе предузећа која остварују промет испод 100 000 КМ на годишњем нивоу. На основу резултата добијених на бази узорка оцјењује се цијели скуп.

Број јединица посматрања у узорку је 858.

1.6. Дефиниције

Трговина представља скуп активности продаје робе и/или пружања услуга у циљу остваривања добити или неког другог друштвено-економског циља.

Дистрибутивна трговина укључује све облике трговинских активности, од набавке робе од произвођача, посредовања, препродаје, до испоруке робе крајњем потрошачу на домаћем тржишту. Она обухвата: трговину на велико за властити рачун, посредовање у трговини на велико, трговину на мало и поправку моторних возила и мотоцикала, те трговину на мало предметима за личну употребу или употребу у домаћинству.

Трговина на велико обухвата активности куповине и препродаје робе индустријским, трговачким, професионалним корисницима и установама и другим пословним субјектима који се баве трговином на велико или на мало. Такође, укључује и транзитни промет робе (продаја робе која се по налогу продавца директно испоручује купцу без претходног ускладиштења код продавца).

Посредовање у трговини на велико подразумева обављање дјелатности трговине на велико уз наплату или по уговору. Укључује продају са консигнационих складишта, услуге комисионара (агената), продају преко посредника за трговачку робу и других велетрговаца који тргују у име или за рачун других. Такође, дјелатност субјеката који учествују у повезивању продавца с купцима или предузимају трговачке трансакције у име власника робе.

Трговина на мало обухвата активности продаје роба крајњим потрошачима, односно становништву (за личну потрошњу или за употребу у домаћинству).

Промет је укупан фактурисани износ који предузеће, извјештајна јединица, обрачуна за продате робе или пружене услуге током референтног периода трећим лицима што одговара њиховој тржишној вриједности.

1.7. Обрада података

Подаци извјештајних јединица које су укључене у истраживање представљају основу за процјену података за цијелу популацију. На основу микро података о промету извјештајних јединица и њиховим агрегирањем на нивоу стратума дјелатности – КД БиХ 2010, израчунава се укупан промет.

Тотали промета на нивоу стратума се сабирају и на тај начин агрегирају на нивое дјелатности (гране, области или подручје).

Индекси се добијају као количник промета текућег периода (за различите нивое дјелатности) и промета оствареног у базној години или неком претходном периоду.

Базни индекси - приказују релативне стопе промјене промета у референтном кварталу (y_t) у односу на просјек базне године ($y_b = \emptyset 2010$).

$$\text{Формула: } i_t = \frac{y_t}{y_b} \cdot 100$$

Ланчани индекси – представљају процентуалну промјену промета између текућег и претходног периода. У дистрибутивној трговини се рачунају двије врсте ланчаних индекса.

- Ланчани индекс (исти период претходне године): количник промета референтног квартала (y_t) и промета у истом периоду претходне године (y_{t-4}).

$$\text{Формула: } i_t = \frac{y_t}{y_{t-4}} \cdot 100$$

- Ланчани индекс (претходни период): количник промета референтног квартала (y_t) и промета у претходном кварталу (y_{t-1}).

$$\text{Формула: } i_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \cdot 100$$

1.8. Објављивање резултата

Истраживање дистрибутивне трговине проводи се у редовној кварталној динамици. Резултати истраживања се објављују након истека референтног периода, а према унапријед дефинисаном календару публикација.

Републички завод за статистику, објављује резултате истраживања на званичном сајту www.rzs.rs.ba.

1.9. Кључне варијабле

- промет (без ПДВ-а)
- број запослених
- промет у трговини на мало по робним групама

1.10. Кључне статистике

- квартални (ланчани) индекс, који показује промјену индекса промета у текућем кварталу у односу на претходни квартал;
- базни индекс, који показује промјену индекса промета у текућем кварталу у поређењу с просјекком базне године (претходна година и 2010),
- годишњи индекс, који показује промјену индекса промета у текућем кварталу у односу на исти квартал претходне године.

1.11. Упитник

Упитник кварталног истраживања дистрибутивне трговине доступан је на страници Завода http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obrasci/unutrasnja_trgovina/TRG_2_Obrzac_2015.pdf

1.12. Контакт информације

Контакт особа:

Радмила Лазендић   телефон: 051 332 755   e-mail: radmila.lazendic@rzs.rs.ba

Одјељење услужних статистика
Статистика унутрашње трговине
Републички завод за статистику Републике Српске

2. Релевантност

2.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа расположивих ESS статистика (R1)

Захваљујући усаглашености дефиниција основних СТС варијабли и коришћене методологије са захтјевима Еуростата из области краткорочних пословних индикатора, омогућена је упоредивост података са подацима земаља ЕУ.

Тромјесечне варијабле дистрибутивне трговине које захтијева СТС регулатива су варијабла промета (120), број запослених (210) и плате и зараде (230).

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих и захтјеваних статистика. Стопа расположивих статистика износи 66,6% [(2/3x100)].

3. Тачност

3.1. Грешке узорковања

3.1.1. Поступак израчунавања грешака узорковања

У провођењу истраживања дистрибутивне трговине користи се комбиновани метод пуног обухвата и стратификованог случајног узорка. Као последица тога јављају се узорачке грешке које није могуће избјећи. Најважнији фактори који одређују величину узорачке грешке наводе се величина, дизајн узорка и варијабилност података.

Грешке које се праве коришћењем оваквог узорка не утичу статистички значајно на динамику промета у дистрибутивној трговини.

3.1.2. Грешка узорковања – Показатељ квалитета и учинка – Коефицијент варијације (A1)

У провођењу тромјесечног истраживања дистрибутивне трговине, користи се комбиновани метод пуног обухвата и стратификованог случајног узорка. Имајући у виду да се непознати параметри читаве циљне популације процјењују користећи само њен један дио (одабрани узорак), није могуће избјећи грешке које настају у вези с тим. Дизајн и величина узорка, као најважнији фактори који одређују величину узорачке грешке, су под контролом статистичара и циљ је да се узорачка грешка сведе на најмањи могући ниво, у складу са ресурсима који су на располагању за провођење истраживања.

Имајући у виду све узорке које је теоријски могуће извући из оквира, различити узорци ће дати и различите процјене параметара циљне популације. С циљем избјегавања погрешне интерпретације процијењених параметара, потребно је имати и квантификовану мјеру варијабилности процјена из свих могућих теоријских узорка. Мјера те варијабилности у овом истраживању је варијанса, која се израчунава на следећи начин:

$$\hat{V}_h = \sum_{h=1}^H N_h^2 \frac{1-f_h}{m_{rh}} S_{yh}^2$$

при чему је:

$$f_h = \frac{n_h}{N_h}; \quad S_{yh}^2 = \frac{1}{m_{rh}-1} \sum_{j=1}^{m_{rh}} (y_j - \bar{y}_h)^2; \quad \bar{y}_h = \frac{1}{m_{rh}} \sum_{j=1}^{m_{rh}} y_j$$

f_h - стопа узорковања у стратуму h ($h=1...H$)

n_h - број јединица у узорку стратума h

N_h - број јединица у оквиру стратума h

m_{rh} - број јединица скупа одговора стратума h

$\bar{y}_h$ - просјек y_i на нивоу стратума h

S_h^2 - квадрат стандардне девијације y_i на нивоу стратума h

Укупна варијанса је збир израчунатих варијанси на нивоу сваког стратума:

$$\hat{V} = \sum_{h=1}^H \hat{V}_h,$$

Стандардна грешка (SE) се израчунава као квадратни коријен из варијансе.

Коефицијент варијације (CV) је релативна мјере прецизности процјена и представља однос између стандардне грешке и вриједности процијењеног параметра:

$$CV = \frac{SE}{\hat{\theta}} \cdot 100.$$

3.1.2. Грешка узорковања – Показатељ квалитета и учинка – Коefицијент варијације (A1)**Табела 1. CV% за процјене тотала кварталног промета дистрибутивне трговине**

КД БиХ 2010 грана	Први квартал 2013	Други квартал 2013	Трећи квартал 2013	Четврти квартал 2013
451	7,12	6,77	6,74	8,79
452	6,02	5,68	5,97	4,86
453	12,63	9,56	5,61	5,58
454	0,00	0,00	0,00	0,00
461	5,01	6,96	5,38	5,16
462	8,08	6,92	4,95	6,35
463	2,01	2,76	3,05	2,05
464	4,74	6,27	7,15	6,12
465	6,64	13,18	15,43	18,14
466	7,28	6,95	7,08	6,33
467	3,06	5,98	3,44	3,62
469	4,56	5,67	7,02	4,41
471	2,03	2,23	2,74	2,36
472	3,68	4,33	4,24	5,83
473	1,57	2,84	2,20	1,80
474	0,00	0,00	0,00	0,00
475	10,24	10,45	10,53	9,45
476	1,67	2,05	1,53	1,42
477	5,51	6,13	5,53	5,94
479	0,00	0,00	0,00	0,00

3.1.3. Објашњења

Параметри циљне популације се процјењују методом количничког процјенивања (енг. ratio estimation) користећи као помоћну информацију о укупном промету доступном у оквиру узорка за сва предузећа.

3.1.4. Активности за смањење грешака узорковања

Периодично се врши анализа коефицијената варијације и врши модификовање дизајна или величине узорка.

3.2. Неузорачке грешке**3.2.1. Грешке обухвата**

Грешке обухвата подразумијевају разлике између циљане популације и популације која се нашла у узорку.

3.2.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Узорак за тромјесечно истраживање дистрибутивне трговине ради се на почетку године. Уколико у току године дође до гашења неког предузећа не ради се замјена за њега неким другим предузећем. Као што се не ради ни промјена дјелатности уколико неко предузеће изврши промјену. Предузећа која су престала са радом не улазе у обраду података.

3.2.1.2. Грешка недовољног обухвата

Обзиром да се узорак ради на почетку године и да се у току године не врши његова ревизија, предузећа која су отпочела дјелатност трговине у референтној години неће бити обухваћена истраживањем. Њихово евентуално укључивање у узорак ће се десити тек приликом избора новог узорка, уколико буду задовољавали задане критерије узорковања.

3.2.1.3. Мјере за смањење грешака обухвата

У будућности, мјере за смањење грешака обухвата укључиле би проширење обухвата на предузетнике.

3.2.2. Грешке мјерења

3.2.2.1. Контроле за откривање грешака мјерења

Прва контрола података се врши непосредно после прикупљања података и то је тзв. визуелна контрола (неуписан податак, грешка у достављеном податку). Након тога, при уносу се раде логичке контроле података. Након уноса података у базу врши се и аутоматска контрола која се односи на: потпуност уноса податка, да ли је неки податак био 0, контрола података гдје су забиљежене неоправдано велике промјене у односу на претходни референтни период (смањење или повећање за 30%).

3.2.2.2. Разлози за настанак грешака мјерења

Грешке мјерења су могуће само у фази попуњавања упитника од стране извјештајне јединице и у фази уноса података, од стране особе која уноси податке.

3.2.2.3. Поступање у случају грешака мјерења

Уколико се грешка направи приликом попуњавања упитника, контактира се извјештајна јединица и у консултацији са њом врши се корекција податка. Уколико се грешка направи приликом уноса података, поново се узимају достављени образци и уноси се коригован тачан податак. Грешке се коригују прије израчуна индекса промета, тако да накнадне ревизије података нису вршене.

3.2.2.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа едитовања/уређивања података (A3)

Импутирање података се врши за оне варијабле за које нам то преостали подаци дозвољавају.

Не води се евиденција о импутираним подацима, тако да не располажемо са стопом импутираних података.

3.2.2.5. Мјере за смањење броја грешака мјерења

Методологија прикупљања података и упутства достављена извјештајним јединицама су детаљна и прецизна, што увелико доприноси смањењу броја грешака приликом попуњавања упитника. Такође и логичке контроле уграђене у апликацију онемогућују грешку приликом уноса података.

3.2.3. Грешке неодговора

3.2.3.1. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора извјештајне јединице (A4)

Стопа неодговора/неодзива извјештајне јединице су спорадичне и занемарљиве. Сва предузећа која су на почетку године изабрана у узорак дужна су да достављају попуњене статистичке извјештаје и стопа неодговора је око 1%.

3.2.3.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа неодзива/неодговора варијабле (A5)

Стопа неодговора/неодзива варијабле углавном је једнака стопи неодговора/неодзива извјештајне јединице.

3.2.3.3. Поступци у случају неодговора

У случају неодговора не врше се импутације података из других извора због високе стопе одзива (99%).

3.2.3.4. Поступци за смањење стопе неодговора

Уколико извјештајна јединица не достави попуњен образац у предвиђеном року, контактирају се телефонски, шаљу се ургенције.

3.2.3.5. Показатељ квалитета и учинка – Стопа импутираних података (А6)

Не ради се импутација.

3.2.3.6. Показатељ квалитета и учинка – Број учињених грешака, према врсти (А7)

Као што је већ наведено, грешке у микроподацима се уклањају приликом обраде података тако да не долази до накнадне ревизије. Уколико се примијети грешка у микроподатку, погрешном обрачуна или презентовању тумачења, постоји процедура њиховог објашњења.

3.2.3.7. Показатељ квалитета и учинка – Просјечна величина ревизије (А8)

Не проводи се ревизија података.

4. Правовременост и тачност објаве

4.1. Правовременост објаве

4.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост првих резултата (Т1)

Правовременост прве објаве резултата истраживања је одређена као разлика између датума прве објаве и краја референтног раздобља, у нашем случају се ради о 55 дана од дана завршетка референтног тромјесечја.

Референтно раздобље	тромјесечје
Датум објаве	25.02, 25.05, 25.08, 25.11.
Број дана од краја референтног периода до датума објављивања	T+55

4.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Правовременост коначних резултата (Т2)

Први резултати су уједно и коначни подаци.

4.2. Тачност објаве

4.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Тачност објаве (Т3)

Није било одступања између најављеног датума у годишњем календару публикавања и стварног датума објаве.

4.3. Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности објаве

Није било одступања између најављеног датума у годишњем календару публикавања и стварног датума објаве.

5. Доступност и јасноћа

5.1. Доступност

5.1.1. Канали дисеминације

Број	Канали дисеминације	Коришћено
1	Web страница – интернет објава	ДА
2	Писани захтјеви корисника по њиховој спецификацији	ДА
3	Подаци који се објављују путем телефона	ДА
4	Дигитални медији (ЦД, дискете, итд ..)	НЕ
5	Подаци представљени на новинарској конференцији	НЕ
6	Тематски билтен	НЕ
7	Посебне штампане публикације	ДА
8	Базе, доступне спољним корисницима	НЕ
9	Статистички заштићени микроподаци	ДА

5.1.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених канала дисеминације (АС1)

Стопа коришћених канала дисеминације резултата је 55,5% (5/9X100).

5.1.3. Начини дисеминације

При објављивању резултата коришћени су сљедећи начини дисеминације:

Број	Начини дисеминације	Коришћено
1	Web страница – интернет објава	ДА
2	Web странице осталих институција	НЕ
3	Web странице међународних организација	НЕ
4	Писани захтјеви	ДА
5	Телефонско посредовање	ДА
6	Дигитални медији (ЦД, дискете, итд ..)	НЕ
7	Подаци представљени на новинарској конференцији	НЕ
8	Годишњак	ДА
9	Ово је Република Српска	ДА
10	Саопштење	ДА
11	Тематски билтен	НЕ
12	Посебне публикације	ДА
13	Публикације Еуростата	НЕ
14	Публикације осталих међународних организација (ОЕЦД, ИМФ)	НЕ
15	Базе података, намијењене за интерну употребу	НЕ
16	Базе, доступне спољним корисницима	НЕ

5.1.4. Показатељ квалитета и учинка – Стопа коришћених начина дисеминације (АС2)

Стопа коришћених начина дисеминације је 43,7% (7/16X100).

5.1.5. Показатељ квалитета и учинка – Број приступа on-line бази података (AC3)

База података тромјесечног статистичког истраживања није доступна on-line.

5.2. Јасноћа

5.2.1. Штампане публикације и интернетска објава

- Тромјесечно саопштење дистрибутивне трговине
- Статистички годишњак, у дијелу који се односи на дистрибутивну трговину
- Ово је Република Српска, у дијелу који се односи на дистрибутивну трговину

5.2.1.1. Дисеминирани резултати

Резултати истраживања приказани су у облику индексних бројева (квартално саопштење, Годишњак). Подаци нису десезонирани.

Поред прегледа података у табелама подаци, у горе наведеним публикацијама, такође су приказани путем графикана.

5.2.1.2. Ниво (деталјност) дисеминације

У статистичким публикацијама за Републику Српску, индекси трговине приказани су на нивоу гране по КД БиХ 2010.

5.2.1.3. Метаподаци

Основни подаци и дефиниције као и методологија тромјесечне истраживања, доступни су у оквиру метаподатака на интернет страници Завода

http://www2.rzs.rs.ba/static/uploads/obrasci/unutrasnja_trgovina/TRG_2_Obrzac_2015.pdf.

Краћа верзија методологије наведена је и у штампаним верзијама публикација.

5.2.1.4. Мјере за побољшање јасноће дисеминираних резултата

Подаци се на web страници РЗС РС приказују у PDF формату, у Excel табелама и графички како би се омогућило корисницима да анализирају и употребљавају податке.

5.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Стопа комплетности мета података (AC4)

Није предмет посебних анализа.

6. Упоредивост и усклађеност

6.1. Временска упоредивост

6.1.1. Показатељ квалитета и учинка – Дужина упоредивих временских серија (CC1)

Подаци о кретањима тромјесечних индекса промета дистрибутивне трговине прикупљају се и објављују од 1998. године у тромјесечној динамици. До 2013. статистичка активност "Тромјесечна трговина на велико и мало" спроводила се на основу пуног обухвата пословних субјеката који су се бавили трговинском дјелатности у подручју G дјелатности КД БиХ 2010.

Од 2013. године користи се усклађена методологија чиме је омогућено поређење података дистрибутивне трговине Републике Српске са подацима Еуростата. Од тад се истраживање проводи на бази узорка, комбиновани метод, пуни обухват и узорком изабраних предузећа.

Стратификација циљне популације истраживања извршена је према класи финансијског податка (финансијски извјештај за претходну годину) и дјелатности предузећа у оквиру подручја G. Као помоћна стратификациона варијабла коришћен је број запослених.

Вриједност показатеља, обзиром да се ради о тромјесечним временским серијама, износи 24 (6*4).

6.1.2. Прекиди у временским серијама

Није било прекида у серијама, за ниво Републике Српске, од почетка прикупљања података. У претходним годинама подаци су се прикупљали на бази пуног обухвата, док се од 2013. ради на бази узорка.

6.1.3. Остали фактори, који утичу на временску упоредивост

Није било фактора од значаја да би утицали на временску упоредивост.

6.2. Географска упоредивост

6.2.1. Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Захваљујући усаглашености дефиниција основних СТС варијабли и коришћене методологије са захтјевима Еуростата из области тромјесечних пословних индикатора, омогућена је упоредивост података са подацима земаља ЕУ.

6.3. Десезонирање

У тромјесечном истраживању дистрибутивне трговине за 2013. годину није рађено десезонирање.

6.4. Усклађеност између привремених и коначних података

6.4.1. Политика дисеминације привремених података

При објављивању резултата тромјесечног истраживања дистрибутивне трговине у Републици Српској, не користи се политика дисеминације привремених података овог истраживања.

6.4.2. Показатељ квалитета – Усклађеност између привремених и коначних података (СС2)

Први резултати су такође и коначни резултати, тако да се овај показатељ не израчунава.

6.4.3. Разлози за веће разлике између привремених и коначних података

Не постоје разлике између привремених и коначних података, јер су први резултати уједно и коначни.

6.5. Усклађеност с резултатима референтног истраживања

6.5.1. Кратак опис референтног истраживања

Референтно истраживање је мјесечно истраживање трговине на мало за дио дистрибутивне трговине, који се односи на трговину на мало. Мјесечно истраживање трговине на мало се проводи на бази узорка и усклађено је са СТС ЕУ регулативама. Захваљујући усклађености оба истраживања са СТС ЕУ регулативама могућа је упоредивост добијених података.

6.5.2. Показатељ квалитета и учинка – Усклађеност са референтним подацима (CC3)

$$\text{Промет: CC3} = \frac{x-y}{y} = (2\,499\,909 - 2\,778\,217) / 2\,778\,217 = -0,10$$

Промет који је резултат тромјесечног истраживања дистрибутивне трговине мањи је за 10% од промета који се добије као резултат референтног сродног истраживања, тј од мјесечног истраживања трговине на мало.

6.5.3. Разлози за већа одступања

Нема већег одступања.

7. Уступци – компромиси између излазних компоненти квалитета

Није предмет посебних анализа.

8. Процјена корисничких потреба и перцепција корисника

8.1. Класификовање и разумијевање корисника

Захтјеви корисника су задовољени на начин да се уз PDF формат, на web страници Завода, може пронаћи и Excel табела са индексима промета дистрибутивне трговине ради лакшег управљања подацима и њихове анализе. Како би се олакшала интерпретација података свако тромјесечно саопштење за јавност, поред табела са подацима, садржи кратак коментар и методолошка упутства на српском и на енглеском језику.

Најважнији корисници тромјесечног индекса дистрибутивне трговине су:

- Владине и друге институције јавне управе попут Министарства финансија РС, Министарства за економске односе и регионалну сарадњу РС, Министарства трговине и туризма РС, Агенција за банкарство РС, општинске управе, као и институције на нивоу БиХ, Агенција за осигурање БиХ, Дирекција за економско планирање
- Пословни субјекти (предузећа, адвокати и адвокатске коморе, Привредна комора РС)
- Наука, истраживање и образовање (факултети и истраживачки центри, удружења грађана)
- Општа јавност (физичка лица)
- Медији (РТВ куће и принтани медији)
- Страни корисници (EUROSTAT, WB, IMF, амбасаде страних држава)

8.2. Мјерење перцепција и задовољства корисника

Завод је реализовао општу анкету о задовољству корисника, а није конкретно за ову статистику.

8.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Индекс задовољства корисника (US1)

С обзиром да се не проводи посебно истраживање о задовољству корисника, не рачуна се ни индекс задовољства корисника.

8.2.2. Показатељ квалитета и учинка – Вријеме протекло од задњег истраживања задовољства корисника (US2)

Не обавља се посебно истраживање задовољства корисника.

9. Трошкови и оптерећеност испитаника/извјештајних јединица

9.1. Трошкови Републичког завода за статистику

9.1.1 Показатељ квалитета и учинка – Годишњи оперативни трошкови, просјек према главним трошковним компонентама (PCR1)

Трошкови за спровођење тромјесечног истраживања дистрибутивне нису предмет посматрања.

9.2. Оптерећеност и трошкови испитаника/извјештајних јединица

9.2.1. Показатељ квалитета и учинка – Годишње оптерећење испитаника у сатима и/или финансијским показатељима (PCR2)

Трошкови и оптерећеност извјештајних јединица нису предмет посматрања.

9.3. Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Да се, што је могуће више, поједностави процес прикупљања, обраде и публикавања података. Прије свега развој ИТ платформе која би извјештајним јединицама омогућила електронско попуњавање обрасца К КПС ТРГ 02 чиме би се значајно олакшао процес прикупљања података као и смањење трошкова.

10. Повјерљивост, транспарентност и заштита

10.1. Повјерљивост

Индивидуални подаци које извјештајне јединице достављају надлежним статистичким институцијама представљају пословну тајну и користе се искључиво у статистичке сврхе. Приликом обављања својих задатака статистичке институције у РС дјелују у складу са сљедећим законским регулативама:

- Закон о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 85/03);
- Закон о слободи приступа информацијама у Републици Српској ("Службени гласник Републике Српске", број 20/01).

Подаци који су прикупљени, обрађени и похрањени у сврху израде статистичких података Републике Српске сматрају се повјерљивим ако је путем тих података могуће непосредно или посредно идентификовати статистичке јединице.

10.2. Транспарентност

Корисници су упознати са начином коришћења података из статистичког истраживања дистрибутивне трговине. Нису уочене грешке у публикованим издањима за 2013, тако да није било потребе за корекцијама и објавом истих.

10.3. Заштита

Наведено у поглављу 10.1.

11. Закључак

Истраживање дистрибутивне трговине представља дио свеобухватних статистичких истраживања тромјесечних пословних статистика.

Од јануара 2013. године, проводи се редизајнирано тромјесечно истраживање дистрибутивне трговине. Циљ провођења модификованог истраживања јесте да се усклади производња тромјесечне статистике дистрибутивне трговине у БиХ са ЕУ-СТС регулативом. Методолошки оквир за провођење овог истраживања и осталих истраживања услужних статистика садржани су у Анексу Д Уредбе Вијећа (ЕУ) број: 1165/98 о тромјесечним пословним статистикама из 1998. године, као и њеним накнадним измјенама и допунама.

Ова публикација намијењена је свим корисницима које занима начин провођења истраживања дистрибутивне трговине на територији Републике Српске. То се прије свега односи на домаће институције и кориснике статистичких података, као што су владине институције, пословни субјекти, истраживачке установе и шира јавност, као и кључне кориснике у ЕУ и остале међународне организације.